

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Центр заочної форми навчання
Кафедра банківської справи

Допустити до захисту
Завідувач кафедри _____Л.В. Кузнєцова
“ _____ ” _____ 2017 року

Дипломна робота

на здобуття
освітньо-кваліфікаційного рівня магістра

з теми: **«Споживчий кредит: проблеми
та перспективи розвитку в сучасних умовах»**

Виконала: студентка 6 курсу, групи М10
спеціальності 8.03050802 «Банківська справа»
БРАЖКО М.С.
Керівник: к.е.н., ст.викладач
СЕРГЄЄВА О.С.

ОДЕСА – 2017

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ СУТНОСТІ ТА НЕОБХІДНОСТІ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ.....	6
1.1 Економічна сутність та класифікація споживчого кредитування у банках	6
1.2 Організація банківського споживчого кредитування.....	14
1.3 Місце кредитного ризику при споживчому кредитуванні	25
Висновки до першого розділу.....	34
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РИНКУ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ	38
2.1 Сучасний стан і основні проблеми банківського споживчого кредитування в українських банках.....	38
2.2 Місце споживчих кредитів в кредитному портфелі ПАТ КБ «ПриватБанк».....	55
2.3 Оцінка ризиків при споживчому кредитування ПАТ КБ «ПриватБанк».....	64
Висновки до другого розділу.....	82
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	86
3.1 Міжнародний досвід ринку кредитних послуг на фоні фінансової глобалізації	86
3.2 Управління проблемною заборгованістю споживчого кредитування як складова системи захисту від кредитного ризику.....	92
3.3 Моделювання управлінням кредитним ризиком банку при споживчому кредитуванні у банку.....	100
Висновки до третього розділу.....	107
ВИСНОВКИ.	110
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	114

ВСТУП

Актуальність теми. Споживчий кредит займає важливе місце у соціально-економічному розвитку більшості країн. Його роль значно зростає в Україні в сучасних умовах, у тому числі, під впливом фінансової глобалізації та макроекономічної ситуації. Ліберальне ставлення регуляторних органів України до іноземних банків сприяло значному надходженню ресурсів міжнародного фінансового ринку, що значно активізувало кредитну діяльність. За останнє десятиріччя кредити банків, надані населенню України збільшились у десятки разів. Унаслідок цього зросла роль кредиту у фінансуванні споживчих витрат населення, а відношення обсягів споживчих кредитів до ВВП досягло рівня розвинених країн. За цих обставин змінилася стратегія банків на кредитному ринку і політика щодо обслуговування фізичних осіб, збільшився вплив споживчого кредитування на фінансові результати діяльності банків. Значне зростання споживчого кредиту в Україні стало важливим чинником розвитку банківської системи й економіки в цілому. Проте надто прискорене і недостатньо контрольоване зростання споживчого кредиту загострило проблеми незбалансованості товарних і кредитного ринків і сприяло нагромадженню ризиків.

Сучасний банківський бізнес супроводжують високий рівень конкуренції, ускладнення архітектури фінансового ринку та його дерегулювання, зміни в організації кредитування. Водночас суб'єкти споживчого кредиту в Україні виявились не готовими до суттєвих трансформацій, а надмірна активізація банків щодо кредитування населення посилила загрози стійкості окремих банків і всієї банківської системи. Тому актуальними є дослідження проблем розвитку споживчого кредитування та напрямів у рішенні цих проблем [1].

Проблеми банківського споживчого кредитування розглянуто в працях вітчизняних і зарубіжних авторів, а саме: Е. Долана, О. Заруби, С. Ілляшенка, О. Кириченка, Л. Лютого, Ю. Масленченкова, М. Пуховкіної, П. Роуза, І.

Осадчого, Л. Кузнєцової, А. Мороза, М. Пудовкіна, Т. Смовженко, М. Савлука, А. Степаненко, Н. Мостовенко, Л. Сердюк та ін. Віддаючи належне науковим напрацюванням вчених із цієї проблематики варто зауважити, що існує потреба в її подальшому дослідженні.

Актуальність зазначених проблем та недостатній рівень вивчення питань розвитку споживчого кредиту в сучасних умовах зумовили вибір теми, окреслили об'єкт та предмет дослідження, його мету та основні завдання.

Метою дослідження є узагальнення основних тенденцій ринку споживчого кредитування України, а також визначення основних проблем, що перешкоджають його розвитку.

Досягнення поставленої мети передбачає необхідність розв'язання таких завдань:

- розглянути та уточнити сутність та необхідності особливості споживчого кредиту й теоретичні аспекти споживання;
- узагальнити підходи щодо класифікації споживчих кредитів та охарактеризувати чинники виникнення проблемної заборгованості населення у кредитному портфелі українських банків;
- розглянути процес споживчого кредитування в банківських установах;
- структурувати систему управління кредитним ризиком банку при споживчому кредитуванні;
- проаналізувати основні тенденції розвитку споживчого кредиту в Україні з урахуванням впливу фінансової глобалізації та макроекономічної ситуації;
- визначити місце споживчих кредитів в кредитному портфелі ПАТ КБ «ПриватБанк» та провести аналіз щодо управління кредитним ризиком та мінімізації його;
- розглянути сучасні методи управління ризиками банківського споживчого кредитування та їх мінімізація;
- розглянути світовий досвід регулювання вартості споживчих кредитів;

- визначити перспективні напрямки управління проблемною заборгованістю як складової системи захисту від кредитного ризику;
 - змоделювати управлінням кредитним ризиком банку при споживчому кредитуванні у банках;
 - надати пропозиції щодо розвитку споживчого кредиту в Україні;
- Об'єкт дослідження* – діяльність банків у сфері споживчого кредитування населення в Україні в сучасних умовах.

Предмет дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних положень до процесів що виникають у при споживчому кредитуванні населення.

Методи дослідження. У процесі роботи використовувались такі методи досліджень: абстрактно-логічний – для аналізу наукової літератури для системної оцінки (при визначенні сутності споживчого кредитування), статистично-економічний – для оцінки ринку споживчих кредитів в Україні, оцінки конкурентних переваг банків на ринку й ефективності їхньої кредитної діяльності; системного підходу – для обґрунтування висновків і пропозицій щодо вдосконалення операцій з надання споживчих кредитів у ПАТ КБ «ПриватБанк» та підвищення їх ефективності і зниження ризиковості.

Інформаційною базою дослідження є Закони України, інші нормативно-правові акти центральних органів влади, зокрема Постанови та Інструкції НБУ, монографічні дослідження та наукові публікації вчених-економістів. Інформаційні джерела для аналітичних розрахунків обмежуються фінансовою звітністю ПАТ КБ «ПриватБанк», офіційними даними НБУ та відомостями, що розміщені на офіційних сайтах означених установ.

Практична цінність отриманих результатів дипломного дослідження полягає в поглибленні наукового обґрунтування особливостей розвитку й функціонування споживчого кредиту в Україні в сучасних умовах.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі здійснено, розглянуто, узагальнено та запропоновано вирішення актуальної проблеми на сьогоднішній день з удосконалення теоретико-методичних положень і розробки практичних рекомендацій щодо проблем та перспектив розвитку споживчого кредиту в Україні. За результатами дослідження сформульовано ряд висновків теоретичного, методичного та рекомендаційного змісту, які вирішують основні завдання роботи відповідно до поставленої мети.

1. На основі аналізу викладених вище різних точок зору сформульовано економічну сутність споживчого кредиту як форму кредитних відносин між банком і фізичними особами, спрямованих на покупку товарів першої необхідності та задоволення особистих потреб.

2. Розглянуто процес банківського споживчого кредитування, як і будь-який процес, містить в собі декілька етапів, кожен з яких робить свій внесок в якісні характеристики кредиту та визначає ступінь його надійності та прибутковості для банку. На сучасному етапі розвитку банківська діяльність характеризується високими темпами росту вкладень у вигляді позик. Це призводить до концентрації одного виду ризику - кредитного. Зараз для банків недоцільно розвиватися екстенсивним шляхом, успіх банку залежить від здатності розвиватися інтенсивним шляхом. Для підтримки своєї конкурентоспроможності банк має успішно управляти своїм кредитним ризиком.

3. Визначено щодо необхідності для банків зосередити увагу на кредитному ризику, особливо на повернення прострочених позичок. Систему управління ризиками можливо вдосконалити за рахунок: централізації прийняття рішення по різним клієнтам; вдосконалення скорингових систем оцінки кредитного ризику; покращення якості роботи з забезпеченням; розвиток кредитних бюро та обмін інформацією серед банків.

4. Встановлено, що до початку фінансової кризи банківська система України розвивалась прискореними темпами. Кількість діючих банків досягла 184. Впродовж року спостерігалось потужне нарощування їх активів з 603,3 до 926,1 млрд. грн. (55%). Десять найбільших банків контролювали майже половину усіх активів. Співвідношення активів до ВВП склало 97,5%, що перевищувало аналогічні показники у Центрально-східній Європі. Переломним у розвитку банківської системи України став 2008 рік. Якщо перші три квартали були періодом стрімкого зростання та експансії, то четвертий квартал часом обвалу фінансової сфери. У 1У кварталі країну охопила жорстка фінансово-економічна криза, умовлена як впливом світових тенденцій розвитку, так і структурними недоліками української економіки.

5. Проаналізовано, що у період 2010-2012 рр, більшою популярністю на ринку кредитування фізичних осіб став користуватись саме сегмент споживчого кредитування. Якщо обсяги іпотечного кредитування та автокредитування не набули високих значень в 2012 році, то обсяги споживчого кредитування демонстрували просто феноменальні результати під час передвибірної невизначеності і побоювань нової хвилі кризи. В Україні обсяги споживчого кредитування зменшуються через негативний вплив фінансово-економічної та політичної кризи, яка зумовлює підвищення кредитних ризиків; зниження купівельної спроможності населення; зменшення довіри до банків; зростання вартості придбання товарів у кредит.

6. Проведений аналіз склад кредитного портфелю ПАТ КБ «ПриватБанк» за галузями та напрямками за період за 2014 по 2016 роки (на початок року) дає можливість визначити, що найбільшу питому вагу в кредитному портфелі ПАТ КБ «ПриватБанк» займає торгівля нафтопродуктами, кредити фізичним особам, виробництво феросплавів, сільське господарство та промислово - хімічне виробництво. В динаміці помітно, що питома вага торгівлі нафтопродуктами та кредити фізичним особам за аналізований період зменшились, в той час як банк почав більше кредитувати такі галузі як виробництво феросплавів, сільське господарство та промислово-хімічне виробництво. Найменше ПАТ КБ

«ПриватБанк» надає позичок в такі галузі як комерційна діяльність (цінні папери), авіаперевезення, туризм, будівництво - нерухомості, підприємствам малого та середнього бізнесу. В графічному вигляді склад кредитного портфелю ПАТ КБ «ПриватБанк» за галузями та напрямками на 01.01.2016 р. має наступний вигляд:

Проаналізувавши структуру якості кредитного портфеля банку ПАТ КБ «ПриватБанк» за період за 2014 по.2016 рр. (на початок періоду) бачимо, що найбільшу питому вагу впродовж 2015 року та на початку 2016 року займали кредитні операції, що класифіковані за III категорією якості. Також значну частку займають кредитні операції, що класифіковані за I категорією якості, протягом 2015 року – 36,72% всіх кредитів, а за перше півріччя 2016 року - 36,49%. Проте негативною тенденцією є збільшення кредитних операцій, що класифіковані за V категорією якості (реалізований ризик), так як заборгованість за активами/наданими фінансовими зобов'язаннями, віднесеними до V категорії, є безнадійною.

Проаналізувавши активи, зобов'язання та розрив ліквідності ПАТ КБ «ПриватБанк», можна зробити висновок, що загалом банк мав додатній розрив ліквідності по фінансових інструментах у кожному році. Це означає, що активи банку переоцінюються швидше. За 2015 р. спостерігається зростання розриву ліквідності у співвідношенні до власного капіталу на 10,7%, а щодо співвідношення чистого розриву до активів банку то воно має тенденцію до поступового зростання, з 8,21% у 2014 році до 9,99 на початок 2016 року.

7. Зазначено, що зарубіжні банки для оцінки ризику банківського споживчого кредитування застосовують спеціальні методики кредитного рейтингу, що становлять сукупність оцінних параметрів кредитоспроможності позичальника. Для них характерна комплексність і порівнянність усієї палітри факторів кредитного ризику.

8. Визначено, що зважаючи на світовий досвід у сфері обмеження вартості кредиту в майбутньому першим кроком у регулюванні вартості споживчих кредитів має стати запровадження єдиної ефективної ставки за кредитами,

розроблення єдиної методології її розрахунку з одночасною заборонаю використання комісій та інших стягнень.

9. Доведеном, що механізм впливу споживчого кредиту на економіку країни реалізується за такою логічною послідовністю: упровадження споживчого кредитування - зростання сукупного попиту - зростання сукупної пропозиції - збільшення надходжень до державного бюджету у вигляді податків - поліпшення рівня соціальної захищеності населення країни

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Охрименко І.С. Споживчий кредит в Україні: реалії та перспективи розвитку: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08/ Охрименко Ірина Сергіївна. – К., 2015. – 290с.
2. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.051991р. №1023-ХІІ. - [Електронний Ресурс]. - Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
3. Мочерний С. В. Банківська система України / С. В. Мочерний, Л. С. Тришак. – Львів : Тріада плюс, 2004. – 304 с.
4. Банківська справа: Навчальний посібник / за ред.проф.Р.І.Тиркала.- Тернопіль: Карт-бланш, 2001. – 314с. (серія —Банки і біржі)
5. Романовский М.В. Финансы и кредит : [учебник] / М.В. Романовский. Г.Н. Белоглазова. - М.: Юрайт-Издат, 2003. - 575 с.
6. Банківські операції: підручник / [А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.]; за заг. ред. А. М. Мороза. – [3-тє вид.]. – К.: КНЕУ, 2008. – 608 с.
7. Інвестування : Навч. посіб. / А. А. Пересада; Київ. нац. екон. ун-т. - К., 2004. - 249 с.
8. Операції комерційних банків / [Р. Коцовська, В. Ричаківська, Г. Табачук та ін.] ; за ред. Коцовської Р. – [2-ге вид.] – Львів: ЛБІ НБУ, 2002 .– 516 с.
9. Інвестиційне кредитування : навч. посібник / О.Д. Вовчак, І.П. Андрушків, М.Б. Шморгай, О.В. Колянко. – Львів : Видавництво ЛКА, 2010. – 504 с
10. Черкасова С.В. Фінансовий ринок : навч. посібник для студентів вищих закладів освіти. – Львів: „Магнолія 2014”. – 356 с.
11. Базилевич В.Д. Ринкова економіка: основні поняття і категорії : [навч. посібн.] / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич. – [2-ге вид.] – К.: Знання, 2008. – 263 с.

12. Рябінина Л.Н. Деньги и кредит, учебное пособие, второе издание переработанное и дополненное. – К.: Центр учебной литературы, 2008. – 602 с.
13. Закон про «Споживче кредитування» від 15.11.2016 № 1734-VIII, [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1734-19>
14. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р., № 2121.111; № 661-VI (661-17) від 12.12.2008 р. // Вісник Верховної Ради – 2009. – № 15. – С. 190.
15. Васюренко О.В. Банківські операції: Навч.Посібник. — К.: Т-во"Знання",КОО,2000р.—243 с.
16. Васюренко О.В. Менеджмент кредитних операцій у комерційних банках.-Харків: ВВП „Оригінал“, 1998.-72с.
17. В. Побединська Проблеми споживчого кредитування в Україні // Вісник Національного банку України. – 1999. - №2.- с. 42-43.
- 18.Заславська о. Фактори виникнення проблемної заборгованості населення у кредитному портфелі українських банків: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.inter-nauka.com/>
- 19.Дані фінансової звітності банків України [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097.
20. Офіційний сайт Українського бюро кредитних історій: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://ubki.ua/>
21. Банковское дело : [учебник] / [Лаврушин О.И., Мамонова И.Д., Валенцева Н.И.]; под ред. О.И. Лаврушина. - М.: Финансы и статистика, 2003. - 768 с.
22. Єлейко І. В., Сідак О. В. Особливості мінімізації кредитного ризику банківської установи [Текст] // Науковий вісник НЛТУ України. - 2011. - № 21 (8). - С. 150 - 158.
23. Єпіфанов А. О. Операції комерційних банків [Текст]: навч. посіб. / А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало. - Суми: «Університетська книга», 2007. - 523 с.

24. Жованников В. Н. Менеджмент кредитных рисков: теоретические аспекты и практические решения [Текст] // Финансы и кредит. - 2003. № 10. - С. 2-16.
25. Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями [Електронний ресурс]: положення затверджене постановою правління Національного банку України від 25.01.2012, №23.- Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>
26. Сало І. В. Фінансовий менеджмент банку [Текст]: навч. посіб. / І. В. Сало, О. А. Криклій. - Суми: «Університетська книга», 2007. - 314 с.
27. Нідзельська І. А. Кредитні ризики та їх наслідки для банківської системи України в умовах поглиблення фінансової кризи [Текст] // Фінанси України. - 2009. - № 8. - С. 102 - 108.
28. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
29. Проблемна заборгованість як чинник неплатоспроможності українських банків. Еліт Інвест Проект. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elitfactoring.com.ua/Publication/Problemna-zaborgovanist-chinnik-neplatospromozhnosti-ukrayinskih-bankiv.aspx>.
30. 3У «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4452—17>.
31. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807.
32. Розпорядження Кабінету міністрів України «Про схвалення Стратегії реформування системи захисту прав споживачів на ринках фінансових послуг на 2012-2017 роки» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj8_qjld_MAhVBWCwKHSrKB0QFggaMAA&url=http

%3A%2F%2Fzakon.rada.gov.ua%2Fgo%2F867-2012-%25D1%2580&usg=AFQjCNHUTWvRfPeLy7CFegbXYy12aUIGxQ&bvm=bv.122129774,d.bGs.

33. Як змінюватимуться ціни на продовольство в 2016 році [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://socportal.info/2016/01/19/yak-zminyuvatimut-sya-tsini-na-prodovol-stvo-v-2016-rotsi.html>.

34. Проблемна заборгованість як чинник неплатоспроможності українських банків [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://elitfactoring.com.ua/Publication/Problemna-zaborgovanist-chinnik-neplatospromozhnosti-ukrayinskih-bankiv.aspx>.

35. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Новини [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua/news/2-uncategorised/1076-810-richnysya-zasnuvannya-fondu-16-rokiv-bezdohanno-i-roboty>.

36. Динаміка кількості учасників Фонду гарантування вкладів фізичних осіб протягом 2014-2016 років [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua/statystyka>.

37. Офіційний сайт Національного банку України років [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=25327817&cat_id=25365601

38. Рішення Комітету з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем від 31 грудня 2015 року № 657(зі змінами) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=26117625>

39. Офіційний сайт «Простобанк Консалтинг» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.prostobank.com/>

40. Кредити, надані депозитними корпораціями (крім Національного банку України) січень 2015 [Електронний ресурс] // Національний банк України: [www.bank.gov.ua]. — Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=57897

41. Гостра криза: огляд ринку споживчого кредитування за 2014 [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.prostobank.ua/potrebitelskie_kredyty/stati/ostryu_krizis_obzor_rynka_potrebitelskogo_kreditovaniya_za_2014_god
42. Заборона на валютне кредитування: Банки залишилися в програві [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://izvestia.kiev.ua/article/9732>
43. Кількість банків, що видають споживчі кредити без довідки про доходи, зросла більш ніж у півтора рази [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.prostobank.ua/potrebitelskie_kredyty/novosti/kolichestvo_bankov_vydayuschih_potrebkredyty_bez_spravki_o_dohodah_vyroslo_boleem_chem_v_poltora_raza
44. Куртбедінова А.С. Динаміка розвитку споживчого кредиту в Україні та шляхи його вдосконалення / А.С. Куртбедінова // Міжнародні науково-практичні конференції. – 2014. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://asconf.com/rus/archive_view/95
45. Річна фінансова звітність ПАТ КБ «Приватбанк» за 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://privatbank.ua/>
46. Річна фінансова звітність. ПАТ КБ «Приватбанк» за 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://privatbank.ua/>
47. Річна фінансова звітність ПАТ КБ «Приватбанк» за 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://privatbank.ua/ru/>
48. Тарасевич Н.В. «Фінансовий менеджмент у банках»: навчальний посібник для студентів 5 курсу всіх форм навчання спеціальності «Банківська справа»/ Н.В.Тарасевич. - Одеса, Друкарня «Атлант», 2013 рік
49. Бутенко О. Організація регулювання процесів споживчого кредитування у країнах Центральної та Східної Європи / О. Бутенко // Банківська справа. - 2008. - № 1. - С. 18-23.
50. Івченко М. Споживче кредитування та перспективи його розвитку в Україні // Економічна правда, № 2, 2010р. - С. 6-8.
51. Огляд ринку кредитування фізичних осіб за 2013,2014,2015 рік. - [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ua.prostobank.ua>.

52. Правове регулювання сфери захисту прав споживачів у Європейському союзі і Україні. — Центр європейського та порівняльного права Міністерства юстиції України. -Київ, 2005.
53. Шаповал О. Світовий досвід регулювання вартості споживчих кредитів та перспективи його впровадження в Україні/ О. Шаповал // Банківська справа. – 2015. - № 3.
54. Примостка Л. О. Управління банківськими ризиками : навчальний посібник / Л. О. Примостка; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. — К.: КНЕУ, 2007. — 600 с
55. Кузнєцова Л.В. Вплив глобалізаційних процесів на фінансову стійкість банківської системи / Л.В. Кузнєцова // Актуальні проблеми економіки. – 2012. - №2 (128). – С. 264-271
56. Тарасевич Н.В. Проблеми та напрямки розвитку кредитування фізичних осіб / Н.В. Тарасевич // Аграрний вісник Причорномор'я, Економічні науки. - 2009.-№49.-С.15-21.
57. Управління кредитним ризиком банку: Монографія / [О. А. Криклій, Н. Г. Маслак]. - Суми: ДВНЗ «УАВС НБУ», 2008. - 86 с.
49. Постанова Правління НБУ «Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків» за станом на 15.03.2004 р. № 104 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу - <http://www.nbu.gov.ua>.
50. Постанова Правління НБУ «Методичні рекомендації з організації і функціонування систем ризик-менеджменту в банках України» за станом на 02.08.2004 р. № 361 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу - <http://www.nbu.gov.ua>.
51. Віщук В.М. Актуальність та напрямки підвищення ефективності діяльності кредитних бюро [Електронний ресурс] / В.М. Віщук, П.М. Горун. – Режим доступу - http://www.rusnauka.com/34_NIEK_2010/Economics/74981.doc.htm
52. Охрименко О. Як виправити погану кредитну історію [Електронний ресурс]. – Режим доступу - www.ufin.com.ua/analit_mat/poradnyk/204.htm

53. Камінський А.Б. Становлення та перспективи розвитку бюро кредитних історій в Україні / А.Б. Камінський // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Випуск 1 (16) – 2014 р. – с. 118-127.
54. Кірхнер Р. Вдосконалення системи функціонування бюро кредитних історій: основні рекомендації [Електронний ресурс] / Р. Кірхнер, Р Джуччі., В. Кравчук // Інститут економічних досліджень і політичних консультацій. Німецька консультативна група. – Режим доступу - <http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy>
55. Коноплицька О.М. Споживче кредитування в Україні та світі: проблеми та перспективи / О.М. Коноплицька // Збірник наукових праць РДГУ. – 2013. - № 2(48). – С. 102-112.
60. Офіційний сайт Державної іпотечної установи / [Електронний ресурс]. – Режим доступу - <http://www.ipoteka.gov.ua>.
61. Стривожені тигри. Азія потребує нового двигуна для зростання [Електронний ресурс] - Режим доступу - <http://www.zgroup.com.ua>
62. Індикатори фінансової стійкості МВФ / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.fsi.imf.org/>
63. Мазуренко В.І. Світова фінансова криза 2007–2010 рр.: глобальний та національний виміри : [Монографія] / В.І. Мазуренко – Дніпропетровськ: ПП Вид-во «Нова ідеологія», 2009. – 216 с.
64. Мамчин М.М. Особливості та наслідки впливу світової фінансово-економічної кризи на економіку України / М.М. Мамчин, Ю.В. Шамро // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. - № 2. - 2011.
65. Столбов М. И. Финансы и экономическая нестабильность. Роль финансовых посредников и рынков в трансмиссии колебаний деловой активности [научный доклад] / М. И. Столбов. - М.: Институт экономики РАН, 2010. - 50 с.
66. Фетисов Г.Г. О мерах по преодолению мирового кризиса и формированию устойчивой финансово-экономической системы / Г.Г. Фетисов // Вопросы экономики. – 2009. – № 4.

67. Чорнобай О. Світова фінансова криза: сутність, причини виникнення та її вплив на економіку України [Електронний ресурс] / О. Чорнобай. – Режим доступу - <http://www.nbuuv.gov.ua>
68. Кам'янецька О.В. Посткризовий розвиток країн ЦСЄ: соціальний та економічний аспект [Електронний ресурс] / О.В. Кам'янецька, Ю.І.Головня. – Режим доступу - <http://www.piei.iem.nau.edu.ua/numbers/37/Kamen.pdf>
69. Макаренко М. І. Посткризова реінкарнація ринку банківських послуг [Електронний ресурс] / М. І. Макаренко. // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» – Режим доступу - <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1668>
70. Індикатори фінансової стійкості МВФ / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fsi.imf.org/> 153. Невмержицький Є. Історія та сучасний стан розвитку кредитних бюро/ Є. Невмержицький // Вісник НБУ. – 2009. – № 8. – С. 32-35.
71. Єрьоміна І.Г. Аналіз розвитку споживчого кредитування в банківській системі України /І.Г. Єрьоміна // Сучасні проблеми економічної теорії та практики господарювання в ринкових умовах: Збірник наукових праць III Міжнародної науково практичної Інтернет-конференції - Одеса: ОДЕУ, 2011- С. 34-38.
72. Кірхнер Р. Банківський сектор в Україні: минулі події та майбутні виклики [Електронний ресурс] / Роберт Кірхнер, Рікардо Джуччі, Сайрус де-ла Рубія, Віталій Кравчук // Берлін - Київ, 2011. – Режим доступу - <http://www.ier.com.ua>
73. Глущенко В. В. Анализ и регулирование деятельности коммерческого банка: научное издание / В. В. Глущенко, Н. А. Кизим, Ч. Хонгвен. — Х.: Бизнес Информ, 2000. — 76 с.
74. Бондар О. А. Інтерпретаційний схематизм управління економічними системами : монографія / О. А. Бондар. — К. : Науковий світ, 2013. — 121 с.
75. Грін В. Г. Економетричний аналіз: Пер. з англ. / В. Г. Грін. — К.: Основи, 2005. — 1197 с.

76. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник / Є.В. Мних. — К.: Центр навчальної літератури, 2011. — 412 с.
77. Примостка Л. О. Аналіз банківської діяльності: сучасні концепції, методи та моделі / Л. О. Примостка; Київ. нац. екон. ун-т. — К., 2002. — 313 с.
78. Банківські ризики : теорія та практика управління: монографія/ Л. О. Примостка, О. В. Лисенюк, О. О. Чуб; Мін-во освіти і науки України, ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана». — К.: КНЕУ, 2008. — 456 с.
79. Банковские риски: учебное пособие / Финансовая академия при правительстве РФ; ред. О. И. Лаврушин. — М.: КНОРУС, 2008. — 232 с.
80. Беляков А. В. Банковские риски: проблемы учёта, управления и регулирования: методическая разработка/ А. В. Беляков. С М.: БДЦ-пресс, 2004. — 256 с.
81. Ризик-менеджмент у банку: теорія та організація: монографія/ О. А. Криклій [~та ін.~]; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». - Суми: Корпункт, 2014. — 192 с.